

Devlet Memurları Kanun tasarısı üzerinde yapılan çalışmalar

Devlet Memurları Kanun tasarısı hakkındaki Odamız görüşü Dergimizin Mart 1905 sayısında yayınlanmıştır.

Bu görüşün gerçekleşmesi için gayretlerimiz devam etmiştir.

Önce dört oda arasında başlayan fikir birliği, zamanla diğer mesleki kuruluşlara da geçmiş ve aşağıda sıra ile metinlerini verdiğimiz dokümanlar ve deklasyonlar yayınlanmıştır.

13.6.-1965 tarihinde yapılan basın toplantısı büyük alâka toplamıştır. Radyo ve basınımız dâvamızı kamu oyuna duyurmakta yardımcı olmuşlardır.

fcöNETİM KURULU

ANKARA BAROSU
ANKARA TABİP ODASI
ANKARA İKTİSADÎ VE TİCARÎ İLİMLER
AKADEMİSİ MEZUNLARI CEMİYETİ
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
İKTİSAT FAKÜLTESİ MEZUNLARI CEMİYETİ
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL YÜK. ÜCT. VE TİC. MEK. MEZ.
CEMİYETİ GN. MERKEZİ
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI
MİMARLAR ODASI
TÜRK TABİP BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ
TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ
MERKEZ KONSEYİ

Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte olan «Devlet Memurları Kanun Tasarısı» nda sevk ve idare mevkii olan «Yöneticilik» sınıfının, belli bir mesleğin inhisarına sokulmuş bulunduğunu açıklayan :

G ö r ü Ő l e r i n i ,

D e l i l l e r i n i ,

36 ncı maddede yapılması zorunlu değişiklik teklifini' ve :

G e r e k ç e s i n i ,

Yasama organlarına saygı ile sunarlar.

— D E L İ L L E R —

Devlet Memurları Kanun tasarısında sevk ve idare mevkileri olan «Yöneticilik sınıfı belli bir mesleğin inhisarına bırakılmıştır.

Ç Ü N K Ü :

1) Geçici Komisyonunda kabul edilen metinde,

Kanunun temel ilkelerini belirten 3 üncü maddenin (A) bendinde, hizmetin niteliklerine ve mesleklerle göre sınıflandırma yapılacağı ifade edilmiştir. ,(Sayfa 2).

32 nci madde ise sınıfın tarifini yapmaktadır ve bu tarife göre :

SINIFLAR, Müstereken yetişmiş ve aym mesleğine sahip olan Devlet Memurlarından meydana gelmiş guruplardır. (Sayfa 12-13).

öte yandan 36 ncı maddede Yöneticilik, icracılık ve büroculuk birer sınıf olarak kabul edilmişlerdir. (Sayfa 14-15).

Bunun tabii neticesi olarak 36 ncı maddedeki «Yöneticilik» sınıfının, müstereken yetişmiş ve aynı mesleğe sahip kişilerden teşkil edilmesi durumu ortaya çıkmaktadır.

2) Yukarıda işaret edilen husus hükümet tasarısında, 32 nci maddenin gerekçesinde, «Tıpkı, Yönetici sınıfı» bakımından olduğu gibi, ortak yetişme ve meslek nitelikleri gösteren hekimlik, polislik, daktiloluk, kütüphanecilik, makine mühendisliği gibi hizmetler ayrı birer sınıf olarak kurulacak» hükmü İle perçinlenmiş ve yöneticilikte, hekimlik ve makine mühendisliği gibi bir meslek sınıfı olarak ortaya çıkarılmıştır. (Sayfa 17 — satır = 29dan itibaren).

3) Yönetici sınıfının bütün devlet dairelerindeki müsteşarlık, müsteşar yardımcılığı, genel müdürlük, genel müdürlük yardımcılığı gibi karar veren ve sorumluluk taşıyan sevk ve idare makamlarını işgal edeceği, hükümet tasarısında, 36 ncı maddenin gerekçesinde yazılıdır. (Sayfa 19 - satır 4den itibaren).

4) Bu hükümlere göre her türlü mesleğe ait söz konusu mevkiler Yönetici sınıfı adı altında bir tek meslek tarafından işgal edilecektir.

Tasarıda, diğer sınıflardan bu yönetici sınıfına geçmek imkânının bulunduğu ifade edilmekte ve tasarı bu yandan müdafaa edilmektedir. Ancak :

4.1 — Hükümet tasarısında, 36 ncı maddenin gerekçesinde gerekli eğitim şartlarına haiz bulunan genç elemanların lüzumlu adaylık safhalarından geçmeleri şartı ile doğrudan doğruya «Yönetici sınıfı» girebilecekleri söylenerek, bir kast sistemi kurulmaktadır. (Sayfa 19 - Paragraf 2).

Yine aynı bölümde başka mesleklerden bu sınıfa imtihanla geçilebileceğinin ortaya konması ile bu kast sisteminin yıkıldığı iddia olunmakta ise de (sayfa 19 - paragraf 3 ve 4).

Böyle istisna hükümleri ile kurulmak istenen sistemin yıkılmasına imkân yoktur. Geçici Komisyonca kabul olunan 36 ncı maddedeki «Yönetici sınıfta imtihanla Üniversite ve Yüksek Okul mezunları alınır.» hükmü bir kamuflâjdan ibarettir.

Sınıftan sınıfa geçmek 32 nci maddedeki tarifeye göre meslekten mesleğe geçmek olacağına göre bir meslek sınıfı elemanı sebep yokken başka bir mesleğe geçmeğe düşünmiyeceğinden, böyle bir imtihana girmeye denemesi ancak kendisine yönetici bir kadro teklif edildiği anda olacaktır. Devlet Memuriyetinde belki bir seviyeye yükselmiş bir kişinin bu anlamda bir imtihan riskine girmemesi kuvvetle muhtemeldir. Böylelikle kanunda verilmiş görünen bu hak, kullanılmıyan bir hak olarak kalacaktır.

4.2 — Geçici Komisyonun kabul ettiği 36 ncı madde metninde «Mesleki ihtisas isteyen idari kadrolara mesleki, teknik ve bölümsel sınavlardan atama yapılabilir, hükmü vardır. Ancak bir idari kadronun mesleki ihtisas isteyip istemediğinin ne şekilde tâyin olunacağı belli değildir. «Yapılabilir» kelimesi ise böyle bir tâyinin istisnai olacağı, aslında bu mevkiilerin hakiki sahiplerinin de «Yönetici Sınıf» memurları olduğunu ifade etmektedir.

4.3 — Geçici Komisyon raporunun metin kısmında (Sayfa = 80) 17 nci maddenin (b) bendinde, mesleki yönetici kadroların yanında «Yüksek mühendis», «Doktor» v.s. yetişme niteliklerinin yazılacağı anlaşılabilir maddede küçük bir tadilin yeteceği kanaatine varılmıştır, hükmü varsa da, durumun böyle olup olmayacağı, kadro kanununun, bu imkânı yaratıp yaratmayacağı belli olmadığından yeni devlet memurları kanununda, kendi kendine yeter daha kesin hükümlerin getirilmesi mecburidir.

5) Meslek sınıflarına, yöneticiliği öğretmek ve bu imkânı yaratmak amacı ile çıkarılmış bulunan «Orta Doğu Amme Enstitüsü Kanununun» 15 inci maddesinin» hükümet tasarısında kaldırılmak istenmesi de (Tasarı sayfa = 124, sıra = 4).

Yöneticiliği tek bir mesleğe ait kılma çabasının bir başka ifadesidir.

6) Yöneticilik bir meslek olarak belirtildikten ve bu mesleğe girme imkânları son derece kısıtlandıktan sonra bu sınıfın hakiki sahiplerinin hangi meslekten olacağı, hükümet tasarısında 36 ncı maddenin gerekçesinde (sayfa 19-satır 9 dan itibaren) «Mülki idarelerde kaymakamlık ve Valilik mevkiini işgal edenler bu sınıfın tabii unsurları olarak akla gelebilir» şeklinde tarif edilmişlerdir.

Geçici komisyonca kabul edilen metnin raporunun (sayfa 80, Madde 17, (b) bendinde) :

«tç İşleri Bakanlığının bir meslek sınıfı olduğu tasarının bu madde gerekçesinde bir redaksiyon hatası olduğunun belirtmesi» ibaresi varsa da, söz konusu gerekçede hiç bir değişiklik yapılmamış, gerekçe yukarıda belirtildiği şekilde kalmıştır.

G E R E K Ç E S İ

Devlet Memurları Kanun Tasarısının 3. ve 32. maddeleriyle getirilen mesleki ve birleşik yetişme esasına göre sınıflandırmanın yanı başında 36. madde ile tesis edilen «Yönetici, icracı ve büro» sınıfları arasında bir bağlantı kurulması, bu ikinci nevi sınıflandırmada yöneticilik sınıfı özel bir meslek gibi telâkki edilerek bütün daire ve kurumlardaki yöneticilik kadrolarının bu meslek mensuplarına inhisarına verilmesine yol açması ihtimal ve endişesinin giderilmesi, meslek ve ihtisasla ilgili idarî (yönetici -ve icracı) kadrolarındaki hizmet fonksiyonlarının daha çok o ihtisas formasyonuna ihtiyaç gösterdiğinin göz önünde tutulması gerekmektedir.

Geçici Komisyonca değiştirilen 36. maddesindeki mesleki ihtisasla ilgili idari kadrolara atanacak kişilerin bu meslek mensuplarından olmasına atama yapılabilir tâbiri ile sadece bir imkân tanınması yukarıda işaret edilen hususları yeteri kadar karşılamamaktadır. Yapılacak tüzüklerde bu tartışma konusu için kanunda daha açık hükümlerin bulunmasında fayda hattâ zorunluk vardır.

Bu itibarla maddenin bu kısmına daha açık ve daha kesin bir hüküm teklif edilmiştir.

Bu suretle bütün kurumların yönetici ve icracı kadrolarına yöneticilik ve icracılık için gerekli kabiliyet ve formasyon ancak o kadrolardaki hizmetin ilgili bulunduğu meslek ve ihtisas mensuplarında aranacak ve böylece hizmetin mesleki fonksiyonu teminat altına alınmış olacaktır.

Mesleki ihtisas mensuplarının tüzüklerle aranacak yöneticilik formasyon ve şartları elde edebilmelerine ve uygun şekilde imkân sağlayan Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Teşkilât Kanununun 15. maddesinin de yürürlük-

ten kaldırılmaması gerekir. Bu nedenle tasarının kaldırılacak kanun madde ve fıkralarının listesinden çıkarılması teklif edilmiştir.

Maddo 3G :

Başbakanlık Devlet Personel Dairesi, Maliye Bakanlığı ve ilgili Kurumların görüşlerini de alarak Yönetici ve icracı sınıfları ile Büro sınıflarını 5.1.1961 tarihli ve 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi hakkındaki kanun gereğince Sağlık Hizmetlerinin sosyalleştirilmesi için gereken sınıfları ve müşterek yetiştirme nitelikleri olan bilimsel, teknik, mesleki ve diğer sınıfları tesis eder.

Başbakanlık Devlet Personel Dairesi bu sınıfların tüzüklerini, Maliye Bakanlığı ve ilgili kurumların ve Devlet Personel Sendikaları veya meslek birliklerinin, Federasyonlarının veya Konfederasyonlarının görüşlerini de alarak hazırlar ve Bakanlar Kuruluna sunar.

Bu sınıf tüzüklerinde :

a. Bu kanundaki,!

b. Genel kadro kanunundaki, ilgili hükümlerin her sınıf için özellik taşıyan hususları belirtilir.

Mesleki ihtisasla ilgili icracı ve yönetici kadrolar ancak o ihtisasla ilgili mesleki, teknik ve bilimsel sınıflardan atama yapılır.

Yönetici sınıfa, imtihanla veya test, yahut da benzeri seçme usullerinden biri ile Üniversite ve Yüksek Okul mezunları alınır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtında yasama faaliyetleri ile doğrudan doğruya ilgili hizmetleri ifa edenler için bir sınıf tesis olunur.

Geçici Komisyonun raporunun 117 ci sahifesindeki (BAZI MADDE VEYA FIKRALARI KALDIRILACAK KANUNLAR) listesindeki 5/7/1958 tarih ve 7163 sayılı kanunun (Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Teşkilât Kanununun) 15 nci maddesi listeden çıkarılmıştır. Yani, adı geçen madde kanundan çıkarılmamalıdır, yürürlükte kalmalıdır.

DEVLET MEMURLARI KANUN TASARISI HAKKINDA MESLEK KURULUŞLARININ GÖRÜŞÜ:

(Basm Toplantısı)

İdarî reformun esasını teşkil eden Devlet Memurları Kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Millet Meclisi gündemine alındığı memnuniyetle öğrenilmiştir. Devlet idarelerinde çalışanların tir an önce kanunlaşmasını

bekledikleri bu tasarı hakkında Meslek Kuruluşları olarak görüşlerimizi Yasama Organeleri, Basın ve Kamu oyuna sunarız :

Öncelikle meslek grupları olarak bu açıklamaya bizleri sevk eden esaslı faktör Tasarının 36. maddesindeki sınıflardan memurluğun ve idarî faaliyetlerin belkemiğini teşkil eden önemli kararların alınması ve idarî görevlerin en yukarı kademede yerine getirilmesi bakımından başlıca sorumluluğu taşıyan yönetici sınıfının belirtili bir meslek tahsili yapan zümreye inhisar ettirilmesi endişesidir. Devlet idaresinde yönetici sınıf için bir takım özelliklerin gerekeceğine inanmakla beraber meslek guruplarımızın ihtisas ve niteliklerinin, mesleki bilginin şart olduğu bu idarî kademelerde daha mühim bir faktör teşkil ettiği aşikârdır. Muayyen bir tahsil ve ihtisas sonucu erişilen kaymakamlık ve valilik kademelerinin tasarı gerekçesinde yönetici sınıfın tabii unsuru telâkki edilerek, mesleki ihtisas isteyen yönetici kadrolara, ilgili meslek mensuplarına terchen ve imtihansız atanmalarına cevaz verilmektedir.

Tasarıya ekli, bazı madde veya fıkraları kaldıracak kanunlar listesine 7163 sayılı Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Kanununun 15. maddesi dahil edilmiştir. İdare sanatında eleman yetiştiren ve memurların idarî sahada olgunlaşmasını sağlamak gayesiyle 6139 sayılı kanunla onanan Teknik Yardım Anlaşması gereğince kurulduğu 1. maddesinde yazılı 7163 sayılı kanunun, Üniversite veya Yüksek Okulları bitirip meslek kazanan Devlet Memurlarını özlük hakları devam etmek, maaş ve ödenekleri verilme suretiyle tahsil süresince izinli sayan 15. maddesinin gerekçede bir kelime ile dahi izahı yapılmadan kaldırılması ve bu suretle meslek sahibi kimselere Yöneticilik için bir yetiştirme yolunun kapanması, Devlet Teşkilatındaki üst kademelerin yalnız bir zümreye hasredildiği kanaatini kuvvetlendirmektedir. Bir zümreye imtiyaz tanıdığı aşikâr olan tasarının 36. maddesinin Anayasanın 12. maddesinde mevcut «hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz» hükmüne tamamiyle aykırı olduğu kanısındayız.

İcraçı veya Yönetici sınıfa atanmalarda sadece kendi meslek sınıflarından bir elemanın yapılmasını ön görecektir hükümlerin Yasama Meclislerince kanunlaştırılması suretiyle bu kademelerin bir zümrenin inhisarından kurtarılması zurettine kuvvetle inanıyoruz. Kuruluşlarımız müşterek görüşümüzün gerçekleşmesi için birliktede harekete kararlı ve azimli olup durumu Sayın Yasama Organları, Türk Basını, ve Kamu oyunun dikkatine önemle arz eder.

Ankara Barosu
Erdoğan BİGAT

Ankara İktisadî ve Ticarî İl. Ak. Mez. Cem.
Alparslan OKTAY

Elektrik Müh. Odası
Adnan DİNÇEL

Gemi Müh. Odası
Hamza ÖZMERAL

İktisat Fak. Mez. Cem
Oktay EMED

İnşaat Müh. Odası
Eşref ÖZAND

İstanbul Yük. İkt. ve Tic. Mek. Mez. Cem. Gn. Mer.
Çetin ÖZER

Maden Müh. Odası
Kenan ÇOŞKUNOĞLU

Makina Müh. Odası
Şükrü ER

Mimarlar Odası
Arman GÜRAN

Türk Tabipler Bir. Merkez Konseyi ve Ankara Tabip Odası
Dr. A. Yüksel BOZER

Türk Veteriner Hek. Bir. Merkez Konseyi
Rafet ŞAHİN

TÜRKİYE VE ORTA DOĞU AMME İDARESİ ENSTİTÜSÜ TEŞKİLAT KANUNU NO : 7163

Madde 15 : Amme idaresi Enstitüsünün giriş müsabakasına katılabilmek için Üniversite veya Yüksek Okulu mezunu olmak şarttır. Bu şartı haiz bulunan kimseler arasından, İdare heyetinin tesbit edeceği esaslar dairesinde yapılacak müsabaka imtihanını kazananlar Türkiye ve Orta Doğu Amme Enstitüsüne devam edebilirler.

Yukarıdaki evsafı haiz olup da Devlet Dairelerinde, mahalli idarelerde, İktisadî Devlet Teşekküllerinde çalışanlardan müsabaka imtihanını kazananlara tahsil süresince izin verilir. Bu kimseler bütün özlük haklarında faydalanmakta, maaş ve ödeneklerini kendilerine izin veren daire, müessese ve teşekküllerden almakta devam ederler. Enstitüdeki tahsillerini basan ile bitirenlerin Enstitüde geçirdikleri müddet kıdemlerine sayılır. Ve bu müddetin bir katı (Bir seneden az olmamak üzere) kıdemlerine eklenir.

Kendi Hükümetleri tarafından Enstitüye adaylığı teklif edilecek yabancılar, tesbit edilecek esaslar dairesinde icra komitesince öğrenci olarak kabul edilebilirler.

DEVLET MEMURLARI KANUNU TASARISI HAKHINDA MESLEK TEŞEKKÜLLERİNİN AÇIKLAMASI

Devlet Memurları Kanunu tasarısına dair 13.6.1965 günlü dekorasyonumuzdan sonra Yüce Meclis tarafından tasarının 36 ncı maddesi değişik-

tirilmiş ve bir zümreye imtiyaz tanıyan Anayasa-ya aykırı durum önlenmiş bulunmaktadır.

Haklı davalarımız üzerine hassasiyetle eğilen yüce meclise şükranlarımızı arz ederiz.

Devlet Personel Dairesi ise p dekorasyonumuzdan bir gün sonra yaptığı açıklamada; 36 ncı maddenin Meslek Kuruluşlarının da bulunduğu toplantıda tartışılıp karara bağlandığını ileri sürerek, muvaffakatlerinin alındığını imâ etmek istemiştir. Hakikatte ise; o kuruluşlar sözü geçen tartışma sırasında da 36 ncı madde metnine itiraz etmişlerdir.

Nitekim bu hpsus geçici komisyon raporunun 80 nci sayfa ve 17 nci maddesinde de belirtilmiştir.

Yine sözü geçen açıklamada. Personel Dairesi, Deklerasyonumuzdaki tenkitler için «lyiniyet-siz, haksız, yersiz ve insafsız» sıfatlarını kullanmıştır.

Yüce Meclis ise; 36 ncı maddeyi görüşlerimiz yönünden değiştirmek suretiyle bizleri bu isnadlardan tenzih etmiş bulunmaktadır.

Kuruluşlarımıza karşı haksız isnatlarda bulunan Devlet Personel Dairesinin uzun bir süre üzerinde çalıştığı bu çok önemli tasarıda (özellikle yönetici sınıf ile ilgili kısımda) redaksiyon hatası yaptığını geçici Komisyon huzurunda ifade etmiş olması da, kendi tutumunu göstermek bakımından dikkati çekmektedir.

Durum Kamu oyuna saygı ile arz olunur.

JHckLrık Müh. Oln, <u
Aıhuıj HİNİ. KL

Gı>n(Mflı. Oünaı
Nİm7,11 07ttHİHAL

JkLkılıt FnH- M w. Cem.

logont Müli. Odası
Ecre I ÖKAND

tutmbul VUk. İkt. ve Tlu. Mcît Mez. Cthı. Gn. Mnr
ÇulLn üzen

izmlı¹ Yük. Tırmı-ct v>ı AK »ilen illiler Dtr.
İhrülîn. KİTİŞEPf

MmJun Müli, OÜmL
İLi-mİM ÇOÇKONOOttJ

M:Lİ;Lİ:L Müh. OclajSI
Şükrü KR

Mlmnrlnr Odnst
Amimi GtfRAN

TÜtk Tabipler Bir. Merkez Konseyi ve Ankn™ Ta W t OdaBl
Dr. A. TülüHrl İlüfİlilt

Türk Veteriner Hck, Bir. Merİtfı» Konsey]
İİİİfct ŞAHİN

ELEKTRİK MOHEMUST ARANMAKTADİR

Hızır Hidroelektrik santraline.la çalıştırılmak üzere Elektrik Mühendisliği alınacaktır. Müracaatçılara 10195 kararname hükümlerine göre yevmiye, ayrıca lojman verilecektir.

^jak^Ea=ıı=ijı^b|^n^m^ıı=ju EE ı=ıı=3ı=ıı^Ei =3İF^I ı=ıı^ıı=ıı HEEI İEEIU=ıı=ııı.=ııı= u^m.=ıı=ıı^Ei =HııNE=9F=ıı(ııF=ıııı
|
| III. TEKNİK KONGRE HAKKINDA
| Tüzüğü icabı Elektrik Mühendisliği HL Teknik Kongresi 196G yılım: -
I da yapılacaktır. 1 ve U kongremizden edindiğiniz intiba ile TU Kongre
I hakkındaki düşüncelerinizi yazınım. Daha iyiyi yapmak için daha çok ilgi
jıı bekliyoruz. YÖNETTİ KURULU
En
=ıı|=ııfK|]|ElıraııENı=ııı=ıııŞııı=ııııı|=ııı=ıııııııı~|ıı=ıııı^ı

ELERTKİK MÜHENDİSİ ARANMAKTADİR

Vakıflar Genci Müdürlüğü Merkez Teşkilâtında çalıştırılmak üzere Elektrik Mühendisi veya Y. Mühendisi alınacaktır, isteklilerin özlük işleri müdürlüğüne müracaatları rica olunur.

DONANMAYA YARDIM

Donanmaya Yardım kampanyasına Odamız 500 TL. ile iştirak etmiştir, Yardım etmek isteyen üyelerimizin Odanım kanalı ile yapmalarını rica ederiz.